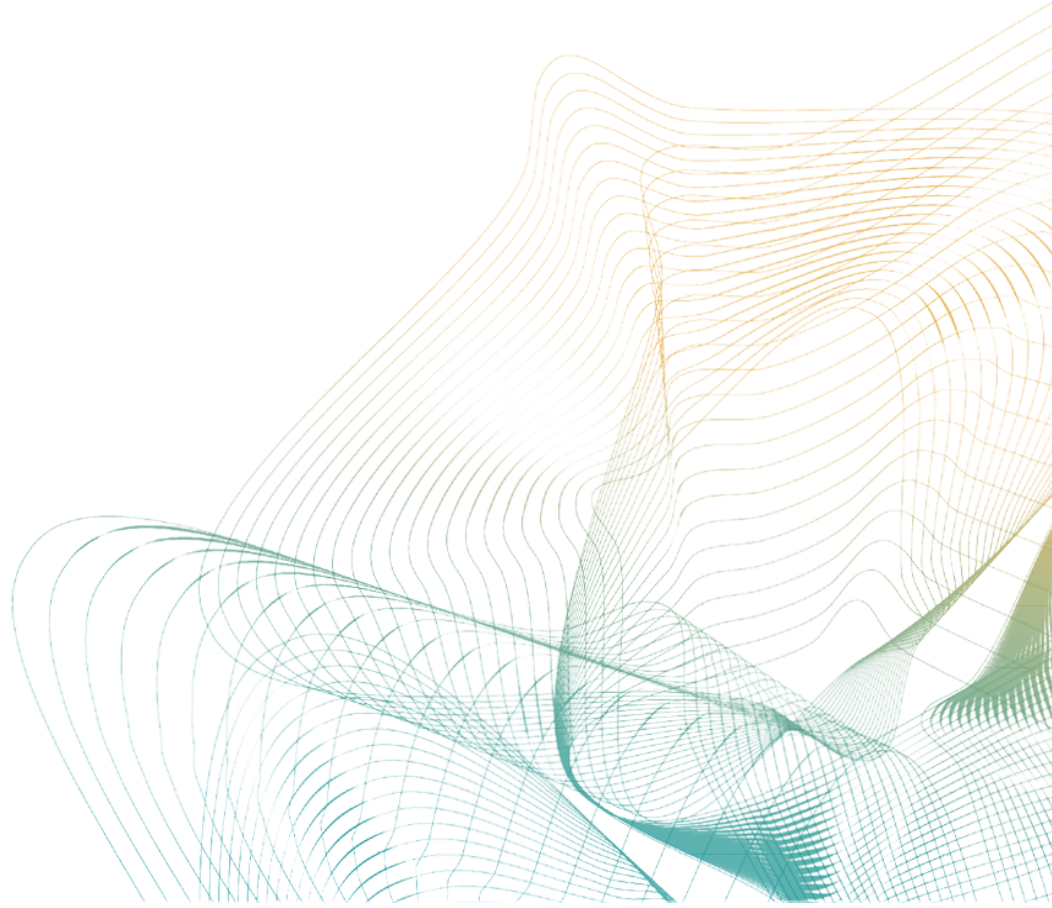

Mart Ayı Fiyat Gelişmeleri

4 Nisan 2019

Özet

Mart ayında tüketici fiyatları yüzde 1,03 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,04 puan yükselerek yüzde 19,71 olmuştur. Çekirdek enflasyon göstergelerinin yıllık enflasyonundaki yavaşlama devam etmiş, ana eğilimindeki düşük seviyeler korunmuştur. Bu dönemde hizmet yıllık enflasyonu yataya yakın bir seyir izlerken, temel mallar enflasyonundaki yavaşlama eğilimi alt gruplar geneline yayılarak sürmüştür. Gıda yıllık enflasyonu taze meyve ve sebze fiyatlarındaki belirgin artışa bağlı olarak yükselmiştir. Enerji enflasyonundaki artışta ise döviz kuru ve petrol fiyatlarındaki gelişmeler etkili olmuştur.

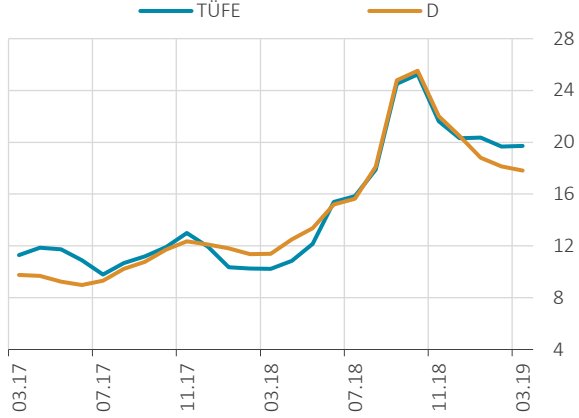
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

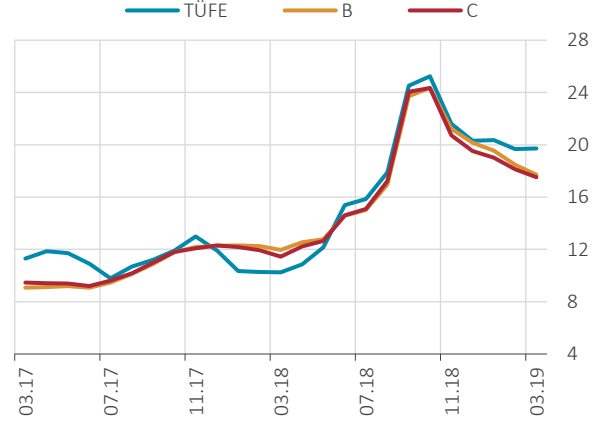
Mart ayında tüketici fiyatları yüzde 1,03 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,04 puan yükselerek yüzde 19,71 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları, sırasıyla 0,76 ve 0,59 puan azalarak yüzde 17,72 ve 17,53 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre enerji ve gıda gruplarının katkılarında sırasıyla 0,22 ve 0,17 puan artış gözlenirken, temel mal grubunun katkısı 0,36 puan düşmüş, hizmet grubunun katkısında ise bir değişim olmamıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

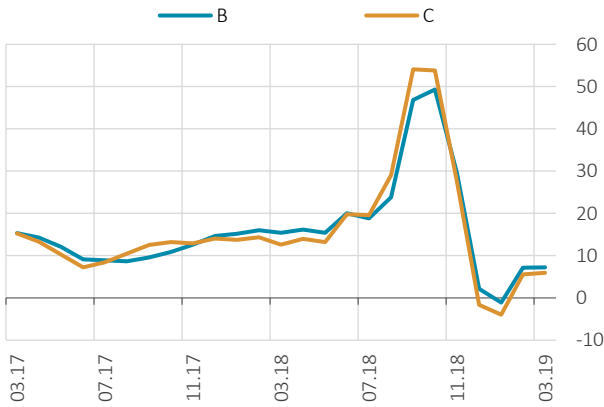

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

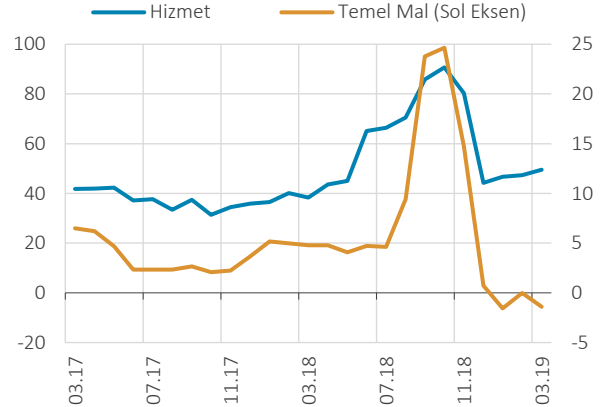

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları yataya yakın seyretmiştir (Grafik 3). Bu dönemde ana eğilim hizmet grubunda bir miktar yükselirken, temel mal grubunda düşüş kaydetmiştir (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

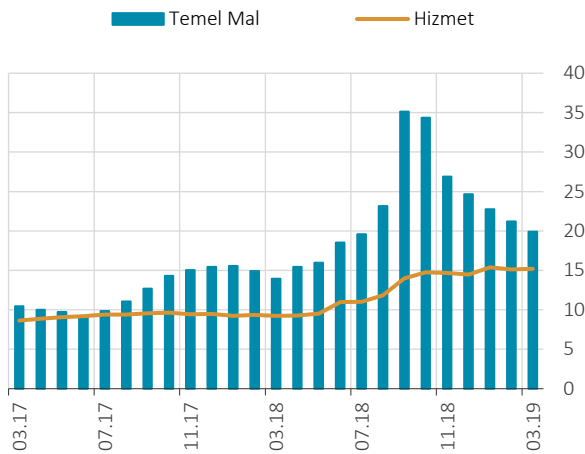

Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

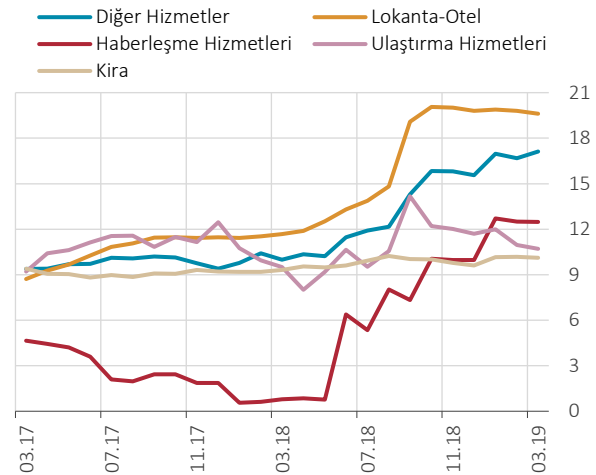

Mart ayında hizmet fiyatları yüzde 0,59 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 0,07 puan artışla yataya yakın seyrederken yüzde 15,21 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Bu dönemde yıllık enflasyon diğer hizmetler dışındaki alt kalemlerde sınırlı oranlarda düşüş göstermiştir (Grafik 6). Lokanta-otel grubu yıllık enflasyonu konaklama hizmetlerinde gözlenen baz etkisi kaynaklı olarak gerilemiş, ulaştırma grubu enflasyonundaki düşüşte şehir içi yolcu taşımacılığı öne çıkmıştır. Diğer hizmetler grubu enflasyonundaki yükselişte ise bakım-onarım ile özel okul ücretleri kaynaklı olarak eğitim hizmetleri belirleyici olmuştur.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

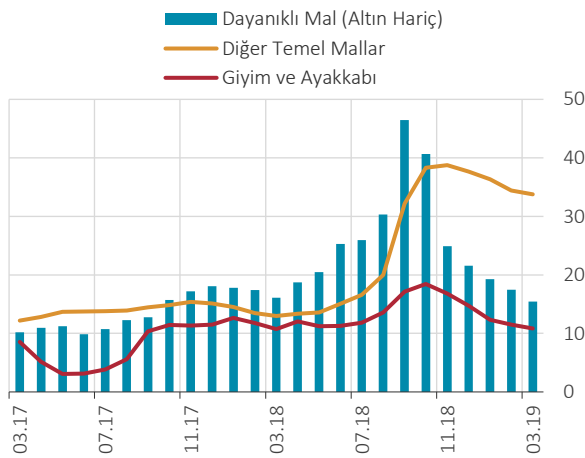

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

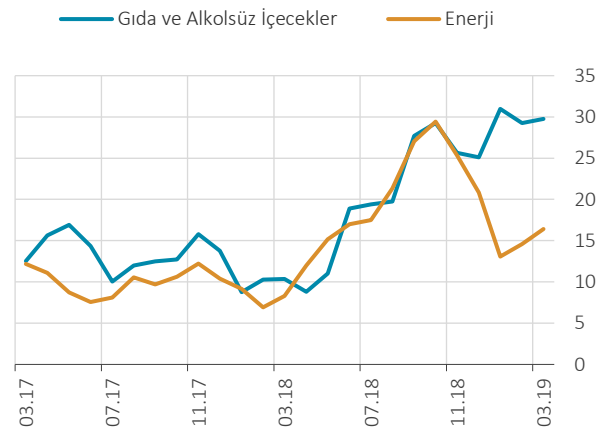

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Mart ayında 1,30 puan düşüyle yüzde 19,92 olmuştur (Grafik 5). Yıllık enflasyon tüm alt gruplarda gerilemeye devam etmiştir (Grafik 7). Bu dönemde dayanıklı mal grubu fiyatları otomobil fiyatları (yüzde 1,48) öncülüğünde yüzde 0,79 düşmüştür. Giyim ve ayakkabı grubunda yeni sezon açılışındaki fiyat artışı bir önceki yılın altında gerçekleşirken, diğer temel mallar grubunda yıllık enflasyon ilaç fiyatlarındaki yükselişe rağmen yavaşlamıştır. Özetle, bu dönemde temel mal grubu fiyatlarındaki ılımlı seyrinde Türk lirasındaki değer kaybına karşın, iç talepteki zayıflamanın etkileri izlenmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

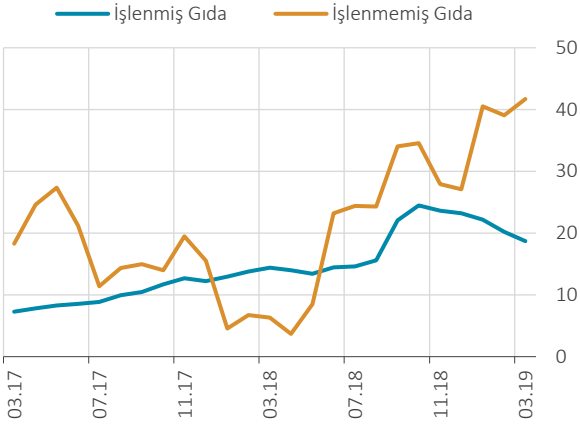
Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

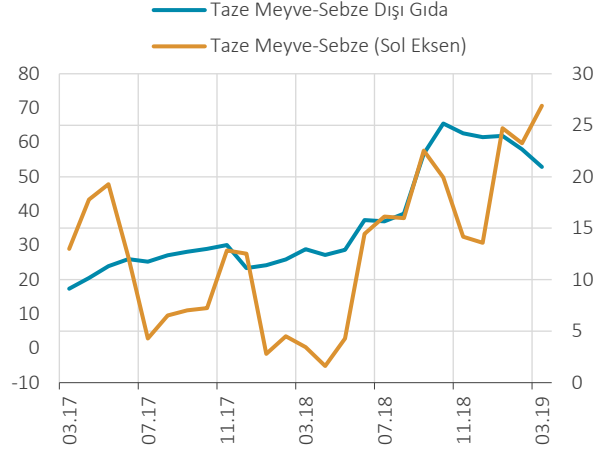
Enerji fiyatları Mart ayında yüzde 1,94 oranında artmıştır (Tablo 1). Bu gelişmede döviz kuru ve petrol fiyatlarındaki görünüme bağlı olarak yükselen akaryakıt ve tüp gaz fiyatları (sırasıyla yüzde 4,94 ve 3,81) etkili olmuştur. Bu gelişmelerle birlikte, enerji grubu yıllık enflasyonu 1,84 puanlık artışla yüzde 16,41 seviyesine yükselmiştir (Grafik 8).

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Mart ayında 0,52 puan artarak yüzde 29,77'ye yükselmiştir (Grafik 8 ve Tablo 2). Bu gelişmede, taze meyve ve sebze fiyatlarına bağlı olarak yüzde 41,71'e yükselen işlenmemiş gıda enflasyonu belirleyici olmuştur (Grafik 9). Taze meyve-sebze grubunda yıllık enflasyonun yüzde 70,69'a ulaşması dikkat çekmiştir (Grafik 10). Diğer işlenmemiş gıda grubunda ise kırmızı et fiyatlarında artış gözlenmiştir. Mart ayında işlenmiş gıda fiyatları yüzde 0,25 ile ılımlı bir oranda artmış; grup yıllık enflasyonu yüzde 18,69'a gerilemiştir. Özetle, bu dönemde enflasyon taze meyve-sebze grubunda yükselirken, taze meyve-sebze dışı gıdada gerilemiştir (Grafik 10).

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

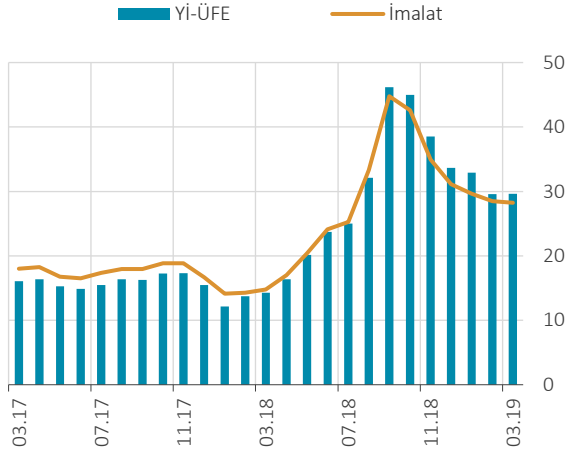
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

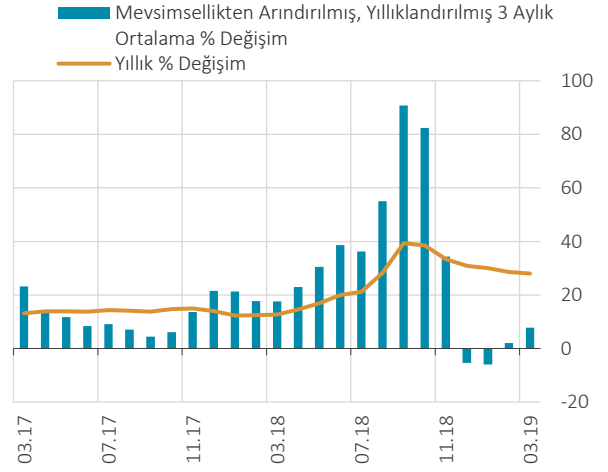
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Mart ayında yüzde 1,58 oranında artmış, yıllık enflasyon ise yataya yakın seyrederek yüzde 29,64 olmuştur (Grafik 11). İmalat sanayi yıllık enflasyonu sınırlı bir düşüşle yüzde 28,23'e gerilemiştir. Petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğilimi ise bu dönemde yükselmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

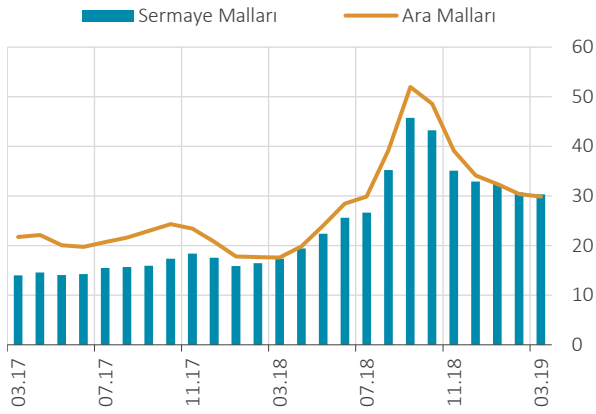

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

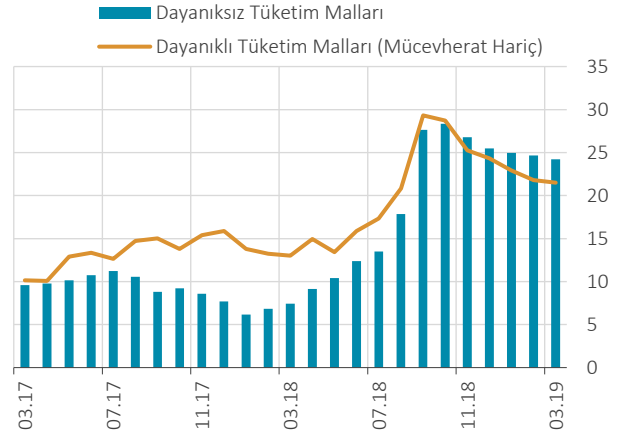

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, fiyatların alt gruplar genelinde arttığı gözlenmiştir (Tablo 3). Enerji grubundaki artışta petrol ürünleri ve elektrik fiyatları belirleyici olmuştur. Ara malı grubundaki fiyat artışında demir-çelik, tekstil ve kablolama ürünleri; sermaye mallarında ise metal yapı ürünleri, motorlu kara taşıtlarının parça ve aksesuarları ile makineler öne çıkmıştır. Bu dönemde, dayanıksız tüketim malları fiyatları, ilaç, et ve meyve-sebze ürünleri; dayanıklı tüketim malları fiyatları ise mobilya grubu öncülüğünde yükselmiştir. Sonuç olarak, tüketici fiyatları üzerindeki üretici fiyatları kaynaklı maliyet baskıları bir önceki aya kıyasla bir miktar artmıştır.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Mart 2019	Mart 2018	Mart 2019	Mart 2018
TÜFE	1,03	0,99	19,71	10,23
1. Mallar	1,20	1,19	21,53	10,66
Enerji	1,94	0,32	16,41	8,29
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	2,44	2,03	29,77	10,37
İşlenmemiş Gıda	4,50	2,56	41,71	6,31
Taze Meyve-Sebze	9,10	2,10	70,69	0,39
Diğer İşlenmemiş	1,09	2,85	24,77	10,53
İşlenmiş Gıda	0,25	1,51	18,69	14,42
Ekmek ve Tahıllar	0,50	0,84	20,42	12,08
Diğer İşlenmiş	0,12	1,87	17,77	15,74
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	0,07	0,94	17,96	11,68
Temel Mallar	-0,03	1,06	19,92	13,93
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	-0,79	0,95	15,45	16,08
Giyim ve Ayakkabı(*)	0,45	1,06	10,82	10,74
Diğer Temel Mallar	0,76	1,24	33,77	12,97
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,01	0,00	2,71	0,90
Altın	2,22	1,93	37,08	13,64
2. Hizmetler	0,59	0,53	15,21	9,26
Kira	0,54	0,60	10,12	9,32
Lokanta ve Oteller	0,67	0,83	19,60	11,67
Ulaştırma Hizmetleri	-0,06	0,17	10,70	9,51
Haberleşme Hizmetleri	0,14	0,16	12,47	0,78
Diğer Hizmetler	0,91	0,52	17,12	9,99
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçecekler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,28	0,92	17,72	11,95
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçecekler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,28	0,79	17,53	11,44
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	0,55	0,84	17,81	11,38
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,11	1,07	21,89	11,16

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Mart 2019		Mart 2018	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,03	19,71	0,99	10,23
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,29	2,44	29,77	2,03	10,37
Alkollü İçecekler ve Tütün	4,23	0,01	2,71	0,00	0,90
Giyim ve Ayakkabı	7,24	0,46	10,97	1,05	10,74
Konut	15,16	0,27	16,36	0,44	9,46
Ev Eşyası	8,33	0,30	26,98	0,78	15,41
Sağlık	2,58	3,48	19,72	1,90	9,96
Ulaştırma	16,78	0,75	15,16	0,76	13,41
Haberleşme	3,69	-0,29	10,49	0,10	-0,04
Eğlence ve Kültür	3,29	0,22	20,08	0,51	7,14
Eğitim	2,40	1,45	12,17	0,94	10,87
Lokanta ve Oteller	7,86	0,67	19,60	0,83	11,67
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,15	0,58	27,94	0,69	10,87

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Mart 2019		Mart 2018	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	1,58	29,64	1,54	14,28
Madencilik	3,06	0,91	23,42	0,23	12,94
İmalat	89,31	1,59	28,23	1,79	14,77
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,19	1,37	27,73	1,77	14,33
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	76,71	1,14	27,98	1,62	12,72
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,52	1,98	51,56	-0,84	9,18
Su Temini	1,11	0,20	0,76	0,76	4,63
Ana Sanayi Kollarına göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		1,48	29,89	1,86	17,58
Dayanıklı Tüketim Malları		0,41	22,28	0,68	13,13
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		0,36	21,50	0,61	13,01
Dayanısız Tüketim Malları		1,33	24,20	1,70	7,42
Sermaye Malı		1,59	30,34	1,87	17,36
Enerji		3,10	44,23	-0,07	15,09

Kaynak: TÜİK.